

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Hirdetések mérsékelt árák szerint.
 A lap megjelenik minden oml-
 törtékön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adtnak.
Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 ha a lap anyagi részét illető közle-
 menyek az előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Ki az igazságos ember?

Ujpest, május hó 24-én.

A „Budapesti Hírlap“ f. é. május hó 22-ki számában olvastam a következő sorokat:

— **Ujpestiek Gulner államtitkarnál.** Ujpest polgárai, mintegy huszan, mind ellenzéki érzelmi férfiak, ma délelőtt tisztelegtek Gulner Gyula belügyi államtitkarnál ki-nevezése alkalmából. A küldöttség nevében *Mészáros* Károly dr. ügyvéd beszélt. Az államtitkár szép szavakban köszönte meg a megtiszteltetést s kijelentette, hogy az igazságosság embere. Ha hozzá fordulnak bármely ügyben, támogatására mindenkor számíthatnak.

E tisztelgésnek mi éppen úgy örvendünk, mint az államtitkár válaszában.

A tisztelgés azt bizonyítja, hogy községünk ellenzéki érzelmi férfiai végre valahára bizalommal viseltetnek valaki iránt, tehát tisztelettel fognak viseltetni annak a végzéseiről s meg fognak majd nyugodni a felsőbb hatóság határozataiban.

A válasz pedig azt bizonyítja, hogy az államtitkár igen jól ismeri községünk ellenzéki érzelmi férfainak a felebbezési mániáját, tudja, hogy ezen ellenzéki férfiak némely részének különleges fogalmai vannak az igazságról s éppen azért kijelentette, hogy kész őket bármely ügyben támogatni, de nem szabad elfeledniük, hogy ő „az igazságosság embere“.

Hogy az „igazságosságnak“ ezen hangsúlyozása nagyon is helyén volt, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a

tisztelgő ellenzéki férfiak egyikének, az „Ujpesti Hírlap“ f. é. 20-ik számában napvilágot látott cikke, amelynek sorraiban éppen úgy hemzseg az igazságtalanság, mint a posványokban a féreg.

A tisztelgő ellenzéki férfiak egyike ugyanis azzal vádolja a község előjáróságát, illetőleg a közigazgatási jegyzőt, hogy az Arpád-utat burkoló vállalkozó kedvéért lemondott a szerződés-biztosított jogokról a község kárára.

Ebben a vádban nincsen egyetlen egy betűnyi igazság, ennél tájékozatlanabb, alaptalanabb állítást még nem kockáztatott meg maga az illető ellenzéki férfi sem, pedig megkockáztatott már az igazság rovására nagyon sokat.

Miként áll ugyan is a dolog?

Igaz, hogy a vállalkozó még az ősszel tartozott volna az Arpád-uttal elkészülni, de köztudomású dolog, hogy az el nem készülésnek a villamos-vasut az oka, amely csaknem két hónapig huzta halasztotta síneinek az áthelyezését s amely csak miniszteri engedély alapján volt hajlandó az áthelyezés végrehajtására. Ezért tehát a község közigazgatási jegyzője nem vádolható kötelesség-mulasztással.

Igaz, hogy a vállalkozó a tavaszi hónapok közül már kettőt elmulasztott, de téves azon állítás, hogy a közigazgatási jegyző erről a képviselőtestületnek jelentést nem tett volna. Ellenkezőleg, már a f. é. április hó 6-án tartott képviselőtestületi közgyűlésen, a közgyűlési jegyzőkönyv 32-ik számú határozata

szerint bejelentette, hogy a vállalkozót a munka folytatására és sürgős befejezésére levélileg felszólította s tudomására hozta, hogy ellenkező esetben a szerződésben kikötött 100 korona kötbért lesz kénytelen naponként fizetni. Ugyancsak a képviselőtestület közgyűlésén április 23-án válaszolt Czipauer képviselő interpellációjára a közigazgatási jegyző ez ügyre vonatkozólag és így e tekintetben sem érheti őt igazságosan a kötelességmulasztás vádjá.

Nem igaz azonban, hogy a vállalkozónak sokkal több utalványoztatott volna ki, mint amennyi őt megilletné; *nem igaz*, hogy a közigazgatási jegyző minden jogalap nélkül eszközölt volna utalványozásokat; *nem igaz*, hogy a kötbér fizetés terhe alól a vállalkozó felmentett volna, vagy hogy ezt rajta nem lehetne megvenni; *nem igaz* pedig mind ez azért, mert a vállalkozónak a szerződés értelmében először joga van a teljesített munka arányában a részfizetés felvételéhez, másodsor pedig a részfizetés mindenkor az államépítészeti hivatal által, az ellenőrzésre kiküldött főmérnök véleménye és a községi mérnök által érvényesített kereseti kimutatás alapján történt és így nemcsak a kiutalványozásnak volt meg és van meg a jogalapja, hanem egy fillérrel sem utalványoztatott ki számára több, mint amennyi őt jogosan megillette, ellenkezőleg, még ennek, az őt jogosan megillető összegnek is csak a 80%-ka utalványoztatott ki számára. Eltekintve

TÁRCZA.

A bűn büntetése.

— Elbeszélés —

Írta: Brankovics György.
(Folytatás.)

— Egy erdei tündér a képzelet számára s egy bajos leányka a valóságban! válaszolá Alfréd mosolyogva.

— Mintha régen ismerném, mintha már láttam volna! mondá Szingopór ur s az egész lényében annyira megremegett, hogy alig volt képes haza vánszorogni s szobájába érve rögtön a nyughelyét kereste föl.

Nem úgy Alfréd! Az ő lényét nyugalom helyett a nyughatatlanság szállotta meg. Ez a nyughatatlanság azonban nem ideg tompító, hanem életkedvre derítő volt. Az epretszedő leányka szeme egy egészen új világot gyújtott a szívében s e világosságnál perezzől-perezre ígérőbbnek találta azt a bajos arezot.

Minden nagyobb fáradság nélkül csakhamar megtudta, hogy az epretszedő leánykát Ilonkának hívják, hogy nemcsak nagyon szép, hanem nagyon tisztességes is és hogy rajongó szeretettel csüng özvegy anyján, aki a fürdőnek alpenztáros-nője.

Ilyen felvilágosítás után legkevésbé sem fognak esodálkozni olvasóim, ha meg-sugom, hogy Alfréd, amikor csak tehette, atyja nélkül is elcsátál a tölgyerdő tisztásáig, hogy nemsokára epret is segített szedni Ilonkának s hogy Ilonka szívesen töltött el

egy-két órát a művelt fiatal ember társaságában.

Vajjon tudta-e, milyen érzelmeket táplál iránta Alfréd? Ez utóbbi ugyan egy szóval sem árulta el legbensőbb titkát, de a leányka bizonyos elfogultságából és zavarából azt következtette, hogy nem lehet közönyös iránta. Avagy talán a gazdag örököst látja ő is benne? Mert hogy az atyja milliomas, azt már itt is tudta és beszélte mindenki.

Eppen e fölött töprengett egy mogyoró bokor árnyékában, midőn a tisztás felől Ilonka bánatos éneke hangzott fel.

Isten vedd erdő, mező,
Nekünk immár valói kel;
Az élet hív, kis e-alnokom
Hallam veii, mennem kell!

Legyen áldott e vidéknek
Minden fűszála, ága,
Nekem többé nem virul már
Semmi-féle virága!

Az utolsó szavakat már csak zokogva zenghették el Ilonka hangjai s Alfréd nem tűrtöztethette magát tovább, oda rohant a leányhoz s izgatottan szólla:

— Csak egy kérdést Ilonka kisasszony. Az ön dala s az ön könyei azt mondják nekem, hogy e vidéket elakarja hagyni!

El kell hagynom — válaszolja Ilonka. — Holnapután a fővárosba utazom, ahol egy állást kell elfoglalom.

— Hallgasson meg csak néhány pillanatra! Ne tartson engem olyan furdó-ven-dégnek, aki unalomból kalandokat keres. Nem, ezerszer nem! Én szívemnek vonzal-mában az isten akaratját látom megnyilat-kozni. Mint a mező virága, oly tisztán áll Ön előttem, s én éppen olyan tiszta szán-

dékkal és érzelemmel kérem Önt: Legyen a feleségem!

Ilonka, a váratlan kérelemre megdöbönt ugyan s hátra lépett, de Alfrédre tekintve, ismét elfutotta az a bizonyos pir az arcán s lassan-lassan gyermek egyszerűséggel bevallotta, hogy nem idegenkedik a nemes ifjútól, aki atyját oly odaadással ápolja, s akinek képét éppen e nemességeért, akaratja ellenére is a szívében zárta.

Akaratod ellenére? — kérde Alfréd csipkedőleg.

— Amint az egy becsületes, de szegény leányhoz illik! — válaszolá Ilonka.

— Dus gazdag vagy te, drága Ilonkám, a te szegénységemben — mondá Alfréd gyöngéden. — Ne beszéljünk erről többet. Még ma tudomására hozom atyámnak boldogságomat s holnap megkérem jó anyádtól a kezedet, akinek ime ad át arezképemet és fiui kézesökomat. De mondesak édes kedve-sem, nincs semmi nálad, amit szerelmed zálogul adhatnál?

— Zálogot, holnapig?

— Igen, holnapig — válaszolá Alfréd — akármit, hogy bebizonyíthassam képzele-temnek, miszerint boldogságom nem álom-kép, hanem valóság.

— Ime — válaszolá Ilonka — ez legdrá-gább kincsöm, amelyet magamnál hordok. Ebben a nyakéremben van Istenben boldo-gult atyám arezképe! Ezt átadom! Viszont-látásra holnap! Sietnem kell.

— Viszontlátásra! — kiáltá Alfréd s szoborként állott helyén mindaddig, amíg a tova siető leánykának az alakja egybe nem olvadt a fák árnyékával.

(Vége köv.)

azonban ettől a 20%-ban visszatartott összegtől, eltekintve attól, hogy a szerződésben megállapított összegnek csak két harmada fizettetett ki eddig a vállalkozónak s egy harmada még a község pénztárában van: abból a 36.000 korona biztosítékból nagyon is kitelik az elmulasztott napokért fizetendő kötbér.

E megdönthetetlen tények tehát azt bizonyítják, hogy az előjáróság, illetőleg a közigazgatási jegyző semmiféle jogról sem mondott le a község kárára és semmiféle beadványt sem tett a vállalkozó előnyére.

Hogy milyen igazsága van annak, aki e tények dacára mégis ellenkezőt állít, mégis kötelességmulasztással s összejátszással vádol bárkit is, annak megítélését az igazságos emberekre s magára az igazságos államtitkára bizzuk.

A vízvezető csöveket s a fakeret vasakat illetőleg csak annyi a megjegyzésünk, hogy ezekre nyilvános árverés hirdettetett, hogy a munkát a legolcsóbb vállalkozó kapta, így tehát *nincs igazsága* az ellenzéki férfiaknak akkor, amidőn azt állítják, hogy az illető munkát olcsóbban, fele árán is ki lehetett volna állítani.

Hogy a fogyasztási adópótlék szedésének a jogosultságát a község törvényes alapon szerezte meg: arra nézve a ministeri jóváhagyás a bizonyíték. Hogy... de nem folytatjuk tovább, mert hiszen községünk ellenzéki férfiak a tárgyilagosságról soha sem lehet meggyőzni, miután nekik különleges, személyi igazságuk van, annyit azonban végül mégis megjegyzünk, hogy ha az előjáróság, illetőleg a közigazgatási jegyző tényleg malasztásokat, sőt bűnöket követett el: akkor a tisztelt ellenzéki férfiak ne írjon hangzatos vezércikkeket, hanem tegyen az illetékes hatóságnak feljelentést, sorolja fel abban a konkrét eseteket és az alapos adatokat: addig azonban amíg ettől borsódzik a háta, addig az előjáróság is megválogatja emberét, akivel sajtóperbe száll s akinek a kedvéért maga ellen vizsgálátot kér.

Mind ennek pedig a legfőbb és sarkalatos oka abban rejlik, hogy az előjáróságnak a fensőbb hatóságok s az államtitkárok igazságosságától nincs mit félnie, mert ezek tényleg igazságos emberek, de a szóban forgó újpesti ellenzéki vezércikkiró nem az! *Veritás.*

Sugár-lében...

A „Társadalmi Lapok” f. évi 20-ik számában volt oly kegyes a „Közérdek”-ben közzétett cikkemnek nemesak a ezimét (A keresztes háború) elhárításolni, hanem annak a tartalmát, ezíjját és intencióit is elprokútoroskodni, s kegyeskedett engem olyan dolgokkal gyanúsítani, amelyekről cikkem megírása előtt, alatt és után még csak álmodni se álmodtam.

Azzal vádol a „Társadalmi Lapok”, hogy *üszköt dobtam* a békésen vitatkozók közé!

Boesánatot kérek az üszköt dr. Sugár Bódog ur önálló indítványa képezte, az ő kellemes hangja zengte el először a képviselő-testület közgyűlésén a községi ház vendéglő ellen a vallási és felekezeti indokokat, amiért nagyon komoly helyről, már meg is kinálták őt bizonyos jutalommal, aminővel engem még nem kinált meg senki!

Azt állítja a „Társadalmi Lapok”, hogy *meglecezké: tettem* községünk két nagy egyházfelekezetét.

Boesánatot kérek, aki lecezkéztet, az nem

kér, én pedig kérve kértem, kértem nemesak a két nagy felekezethez tartozókat, hanem községünk minden polgárát, hogy ne vigyék a vallást, az egyházat, a felekezeteket, a társadalmi-, községi- és politikai küzdelmekbe, mert az egyház, a vallás, a keresztnek: a társadalmi, községi és politikai élet fölött kell ragyognia.

Ha ebben nincs igazam, akkor elismerem, hogy az én józan gondolkozásom kútágot áll, de ha igazam van: akkor a „Társadalmi Lapok” cikkirójának a logikája s józan esze hastánczot jár.

Azt állítja a „Társadalmi Lapok”, hogy *galád insimulálás* az egyházférfiakról azt mondani, hogy a községi ház koresma miatt a magasabb fokú hatóságokhoz akarnak a keresztrel zarándokolni, hogy a községben a keresztet akarják körülhordozni!

Boesánatot kérek, de én már láttam Újpesten községi politika ellen intézett egyházi körmenetet, én olvastam az építőbizottságban elhangzott egyházi beszédeket, amelyek meg nem ezáfolhattak: én hallottam a közgyűlésen azt a közbeszólást: „Nem ér a halasztás semmit, az egyházfelekezetek úgy is küldöttségeket menesztenek a megyéhez s a miniszterhez!”

Ha a „Társadalmi Lapok” cikkirója nem látott, nem olvasott s nem hallott semmit, avagy fiskális létére azt is letagadja, amit saját szemével látott és a saját füleivel hallott: arról én nem tehetek, az az ő galád szervi hibája, amelynek következtében azt sem tudja, hogy Újpesten már nem kell „az ördögöt a falra festeni” itt van az már régen s ha nem is működik a híres Deák hitoktató reverendájának a kiporoltatása óta nyíltan, de annál lázasabban működik lesből, alattomban.

Hogy hol és mily irányban? Elmondom legközelebb.

Azt állítja a „Társadalmi Lapok”, hogy én ismét és alaposan *tüllöttem a célon*

Boesánatot kérek nem vagyok oly jártas az adomák terén, mint a cikkiró, se gondolatolvasó, mint C. Imberland, de volt egy ismerősöm, aki valahányszor becsipett mindig rám fogta a részegséget, szakasztott éppen így vagyok a „Társadalmi Lapok” cikkirójával. Ország-világ, — már t. i. az újpesti — tudja azt, hogy a túllövés az ő második természete s mégis rám fogja azt ismételtelen és alaptalanul.

Azt mondja a „Társadalmi Lapok”, hogy a két felekezetnek tiszteletreméltó egyházi vezérférfiak nem szorultak a cikkiró már t. i. az én lecezkémre.

Köszönöm a szives oktatást, de ez egyszer kár volt idejét rám pazarolni, sokkal jobban tisztelem az illető egyházi férfiakat és sokkal több a műveltségem semhogy lecezkéztetésre gondoltam volna.

Azt, hogy a hívek unszolására foglaltak állást dr. Sugár Bódog önálló indítványa mellett: magok is elismerték és többek előtt ki is jelentették. Én pedig csak arra kértem őket, hogy ne engedjenek többé az ilyen unszolásnak, mert ha viszonzásul a társadalmi osztályok bele találnának avatkozni az egyházi és vallási dolgokba: abból nagy baj származnék.

Hogy ez nem üres jóslat, bizonyítják azok az államok, amelyekben az egyházi férfiak, hívek unszolására vagy más érdekből, a községi, állami politikába vallási jel-szavak kíséretében bele avatkoztak. Ezekkel a tényekkel szemben tényleg csak az állíthat ellenkezőt, aki id. Szalay István állítása szerint, mindig fejfel megy a falnak.

Azt kérde a „Társadalmi Lapok”, hogy *meri honyan meri* a cikkiró (már t. i. én) ezt meg-azt stb.?

Boesánatot kérek, hogy egyáltalában élek, nem a saját akaratomból jöttem a világra, tessék elhinni, de ha már itt vagyok, hát élek is, merek is, merek pedig éppen azon jognál fogva, amely jognál fogva a „Társadalmi Lapok” az én cikkemet és engem mer meglecezkéztetni.

A sajtóban nincs osztálykülömbőség, a szabadszólás és irás jogát Magyarországon mindenki gyakorolhatja.

Avagy azt hiszi a „Társadalmi Lapok”, hogy ez csupán csak az ő privilegiuma?

Sugár lében mach dich doch nicht so gewaltig groisz!... Mert hát én is:

Vagyok olyan legény mint te,

Vágok olyan rendet, mint te!

HIREK.

Személyi hír. Benitzky Lajos Pestvármegye érdemes alispánja súlyos betegségben fekszik. Meghülés következtében mellhártya-vizenyőt kapott, állapota azonban már jobbra fordult.

A községi számadások. A községi számvizsgáló bizottság már elkészült az 1898-ik évre vonatkozó jelentésével s június hó 7-én már megtartja a községi képviselőtestület számvizsgáló közgyűlését.

A váci püspök esküje. Csáky Károly gróf, az újonnan kinevezett váci püspök f. hó 17-én tette le a hivatalos esküt a király kezébe. Az aktuson a kormány részéről Wlassics Gyula kultuszminiszter volt jelen és kivüle még Andrássy Aladár gróf főkamrármester funkcionált. Az eskümintát Molnár Viktor kultuszminiszteri osztálytanácsos olvasta. Az egész hivatalos szertartás rövid ideig tartott s utána ő felség Csáky püspököt magánkülfalgtáson fogadta.

A gróf Karolyi Sándor-fele telek parcellázása ügyében kiküldött bizottság f. hó 17-én tartotta meg ülését s beható eszmecsere után, azon véleményben állapodott meg, hogy a telek felosztás engedélyezését bizonyos kikötések mellett, javasolni fogja s javaslatát a legközelebbi képviselőtestületi közgyűlés elé terjeszti.

Vasártér rendezés. A község előjárósága elhatározta, hogy a Ferencz József-téren levő állat-vásártér rendezi. A bekerítési munkálatok már is fogamatba vétettek.

A szülők és a fiatalság figyelmébe.

Mikor a törvényhozás a honvéd Ludovika-akadémiát a bécsújhelyi Terézia-akadémiával egyenlő színvonalra emelte, azt hitte mindenki, hogy a magyar ifjuság versengve fog az intézetbe tódulni. Meglepetéssel olvassuk most a Ludovika-akadémia paranesnokának hozzánk küldött iratából, hogy a reménység eddig nem teljesült. Kétszer írt pályázatot a honvédelmi miniszter a Ludovika-akadémiára, két iskoláévben kellett volna már 50-50 ifjút felvenni az intézet kebelébe, de egy alkalommal sem lehetett a létszámot betölteni. Az ilyen általános nemzeti indolencia okozza azt, hogy míg a nemzet a közös hadsereg fontartásához évenként 42 százalék véradóval járul, a hadsereg vezető elemei közt csak alig tíz százalékkal van képviselve. A Ludovika paranesnoka ezt az érthetetlen közömbösséget nem annak tulajdonítja, mintha a harezí erények kultusza kihalt volna a nemzetből, hanem inkább annak, hogy a szülők és ifjak nincsenek kellőképpen tájékoztatva az új honvéd-nevelőintézetek s különösen a Ludovika-akadémiának a bécsújhelyi akadémiával már azonos szervezetéről. Az akadémia tájékoztatásul ezt közli: A Budapesten alapított kir. honvéd Ludovika Akadémia jelen szervezetében elsőrangú katonai nevelő- és képzőintézet, amely keblébe évenként ötven 17-20 éves olyan ifjút fogad, aki a középiskola nyolcadik osztályát elvégezte s az intézetben a folyóévi vizsgát megállította. A rend-

szeresített helyek legnagyobb része ingyenes. Valamennyi növendék belakó, akiket az Akadémia, tekintet nélkül arra, vajjon ingyenes vagy fizetéses helyet töltenek-e be, egyenlő ellátásban részesít. A katonai nevelés három évig tart, amelyből a növendék, kivánságához képest, a honvédség vagy közös hadsereghez a hadnagyi rendfokozatban léphet be, még pedig, miután az intézet egy a gyalogsági, mint a lovassági szolgálatra egyformán kiképezte: akár egyik, akár a másik fegyvernemhez. Az Akadémia tehát három év alatt fényes pályára ingyen segíti az ifjút, akinek aztán 20-21 éves korában évente 2400-2600 korona a jövedelme. Mivel pedig megvetette az intézet nála azt az alapot is, amely a tisztet a hadiiskola eredményes hallgatására képesíti, nyitva áll előtte az út a vezérkarba és ezzel a legmagasabb rendfokozathoz. Ha már most azt tekintjük, hogy más pályán csak 25-28 éves korában, sok anyagi áldozat árán, esekély kezdő fizetéssel juthat kevésbé fényes állásba az ifjú s hogyha katonának való, a hadi szolgálat kötelezettsége alól meg nem szabadul, ez pedig nemesak hogy a választotta pályára elérésében akadályozza, de anyagi áldozatot is követel tőle, továbbá, hogy a szolgálati kötelezettség hosszú tartama miatt esetleg még 40 éves korában is fegyvert kell fognia s ott hagyva állást, vagyont, családot, háboruba vonulnia: éppen nem érhető tehát, hogy a katonai pályát oly kevesen választják élethivatásul. A Ludovika-Akadémiáról harminczkét illusztrációval ellátott ismertetés is jelent meg, mely bemutatja az intézet berendezését, szervezetét és kimerítően tájékoztat az alapítványos helyekről, a pályázatokról és felvételről. A füzetet egy koronáért a Ludovika-Akadémia parancsnokságától lehet megszerezni.

A közsegi jegyzők minősítése. A közsegi és körjegyzők minősítéséről szóló törvényjavaslat a közgazgatás államosításának bevezetése, több fontos elvi intézkedést tartalmaz. E javaslat szerint a belügyminisztérium az ország különböző vidékén egyelőre tíz közgazgatási kurzust állít föl, a melyeken a mostani jegyzők és körjegyzők közül bárki is részt vehet. A Budapestben létesítendő kurzus Pest-, Esztergom-, Fejér-, Nógrád- és Hevesmegyék területére fog kiterjedni. Azok a közsegi és körjegyzők, kik az ilyen tanfolyamon diplomát nyertek, előléptethetők a rendezendő állami közgazgatás bármely szolgálati fokára. E szerint a jegyzőből ha tehetségei erre érdemesítik, lehet szolgabíró, főjegyző stb. A kik most még nincsenek a közgazgatás szolgálatában, csak érettségi bizonyítvány alapján vehetők föl a tanfolyamra.

Hazafias ünnep. Budayár bevételének 51-ik évfordulóját magasztos módon ülte meg a főváros hazafias polgársága. Az ünneplők hosszú díszes sorokban vonultak ki a honvédsírokhöz, a melyeket a hős honvédekhez méltó beszédek kíséretében szebbnél szebb koszorúkkal halmoztak el. Az ünnepélyen részt vett az újpesti honvédek küldöttsége s az „Újpesti Kossuth Lajos nőegylet” is.

Közgyűlés. Az „Újpesti izr. nőegylet” f. hó 22-ikére hirdetett évi közgyűlését, mint-hogy az határozatképes nem volt, f. hó 27-én d. u. 3 órakor fogja megtartani, az „Újpesti Kereskedelmi és Iparbank” helyiségében, mely közgyűlés a megjelenendők számára való tekintet nélkül határozatképes leend.

A fogház kérdése meg van oldva. A járásbírósgai fogháznak az új közsegházában való elhelyezését, az igazságügyminiszter, a pestvidéki kir. ügyészség felterjesztése folytán elfogadta és jóváhagyta. A fogház tehát az új közsegházban a népkonyha helyén lesz elhelyezve, ami által a község egy 32-36 ezer korona kiadástól szabadult meg.

Félszegintézkedés. A közsegház nagy a panasz a házszámolás miatt. A házszámolást ugyanis megkezdték, de be nem fejezték. A régi számokat a házakról leszed-

ték s az újakat több utszákon fel nem szögezték. Ennek következtében nemesak a levélhordók, hanem a bírósági kézbesítők is képtelenek a leveleket s a végzéseket kézbesíteni. A további zavarok és kellemetlenségek elkerülése céljából felkérjük az előljárókat, hogy a házszámolás végrehajtásával megbízott közeget az abba hagyott számolás befejezésére szorítsa.

Ha-ha-ha! Az újpesti jéggyár a Földessy-féle telkeken fekszik. Ennek a jéggyárnak a házmestere rémes büncselekményt követett el, mint azt a következő rendőri jelentés előadja: „Alólirt rendőr jelent, hogy Stefán György, Bács-Bodrog-megye, zombori születésű, 35 éves, róm. kath., nős, foglalkozása napszámos és házmester (testalkalata magas, arca hosszas, haja gesztes, szeme barna, orra hegyes, szája nagy, szakállja torzon-borz, ismertető jele: szereti a gügyit) lakása Újpest, Weisz Gusztáv jéggyár Megyeren, a következő kihágást követte el: Folyó hó 23-án d. u. (pont) 3/3 órakor (szép napos időben) nevezett egyének egy kis vörös szőrű (kese lábú, szelíd tekintetű) kutyája védjegy nélkül járkált (talán sétált?) a váezi-úton. Tóth Pál 1115. sz. rendőr”. Aztán mondja valaki, hogy rendőreink nem éberek!

Orvosi vélemény. Egy hírneves budapesti orvostanár egy megvizsgálás végett hozzá utalt hivatalnok egészségi állapotáról a következő írásos véleményt adta ki: „N. N. hivatalnokot megvizsgáltam és találtam, hogy jobboldali tüdőesues-hurutban szenved. Hogy meggyógyuljon, 2-3 hónapra vidékre, jó levegőre kell mennie. Mindazáltal irodai szolgálatra alkalmatlannak nem mondható, ámbar lehet, hogy rövid idő alatt rosszabbul lesz, de ha vidékre jó levegőre is megy, meggyógyulása azért nem biztosítható. Ez olyan nesze semmi, fogd meg jól!

Az iskola-növendékek majálisa. Ezer megezer apró szív dobban fel hevesebben a „Majális!” szó hallatára. Nem esoda. A májusi mulatság nemesak azt jelenti a gyermek-sereg szemében, hogy megszabadult a teli gunyától, hogy közel a nagy szünidő, hanem azt is jelenti, hogy bátran szokhat az üde fű zöld bársonyán a hímes pillangók után. Ezért emlékezzünk vissza oly örömmel és élénken még későbbi korunkba is az iskolai majálisokra, ezért határozta el az újpesti tantestület ez évben is, hogy az iskola-növendékek majálisát május hó 25-én és 26-án fogja a rákospalotai erdőben megtartani.

Felment fagsági díjak. Az újpesti ipartestület elnöksége értekezletre hívta össze f. hó 10-én az újpesti gyárosokat s arra kérte őket, hogy tekintettel az ipartestület anyagi helyzetére, emeljék fel önként ipartestületi tagsági díjaikat. Az értekezleten megjelent gyári képviselők 40 korona évi tagsági díjat ajánlottak fel, mit az elnökség köszönettel fogadott s amiről az ipartestület előljáróságának még az nap jelentést is tett. Az előljáróság a gyárosok önkéntes ajánlatát örömmel vette tudomásul.

Hátralékos — fizess. Az újpesti ipartestület előljárósága figyelmezteti a tagdíjakkal hátralékos tagokat, hogy f. é. június hó 1-től a hátralékok végrehajtás utján fognak behajtatni, siessen tehát minden hátralékos tagdíját még a május hó folyamán lefizetni.

Az újpesti izr. nőegylet június hó 13-án a „Koronához” címzett vendéglő összes helyiségeiben Rákospalota, villasor 4-5, saját árvaházának és szegényeinek felségélyezésére tánczvizsgálommal egybekötött jumiálist rendez. Kezdeté d. u. 5 órakor. Belépti-díj: személyenként 1 korona. Az „Újpesti izr. nőegylet” által rendezett nyári mulatságok egytől egyig kitünően sikerültek s így meg vagyunk győződve, hogy közönségünk ez alkalommal is tömeges látogatásban részesíti a kellemes és kényelmes helyen rendezendő nyári tánczvizalmat.

Nagy nyári mulatság. Az „Újpesti Zeneművelő Egyesület” (Conservatorium) f. é. június hó 30-án a rákospalotai parkvendéglőben nagyszabású nyári tánczmulatságot rendez. Adamis Lajos, vidámi bizottság elnöke alatt egy nagyszámú bizottság működik, hogy e mulatság fényesen sikerüljön. E mulatságon nagyszabású koncerten kívül közre fog működni az „Újpesti Dalkör” és az Operai vadászskürt-négyes. A tánczenét katonabánda szolgáltatja. Belépti-díj: személyenként 1 korona.

Az Újpesti Jutogyár alkalmazottjai és munkásai június hó 17-én a „Római fürdőhöz” címzett vendéglő helyiségeiben kirándulással egybekötött nyári-mulatságot rendeznek. Belépti-díj 60 fillér. A tiszta jövedelem szegény árva gyermekek felruházására fog fordíttatni. A mulatság műsorát jövő számunkban közöljük.

Tánczvizalom. Az „Újpesti Kath. Legény-Egylet” f. évi június hó 3-án (pünkösdvásárnapján) a „Colosseum” összes helyiségeiben játékonyezőlni színelőadással egybekötött tánczvizalmat rendez. Színre kerül Szigeti József „Kisérlet” című népszínműve 3 felv. E színdarabban az egyesület legjobb s elismertebb erői működnek közre. A zenét egy jónévű nemzeti zenekar szolgáltatja. Belépő-díj személyjegy 1 kor. 20 fillér, családjegy 2 kor. 40 fillér. Jegyek kaphatók. A hölgyrendezőiség tagjainál. — Kozma Gyula és Krause Frigyes fényképészeti műtermékben Arpád-út 38. és Arpád-út 40. sz. — Czienemann Antal ezukrázdájában Arpád-út és Róth Adolf vendéglőjében Colosseum. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Közgyűlés. Az újpesti általános betegsegélyező egyesület f. hó 27-én d. u. 3 órakor a Colosseum nagytermében tartja rendes évi közgyűlését.

Hazai termékek kiállítása. A városligeti iparesarnokban már f. hó 12-én megnyitotta Hegedüs S. kereskedelemügyi miniszter a hazai termékek kiállítását, melyekből ez alkalommal a fonó-, szövő- és bórdíszmű-ipa termékei mutatottak be. Mintha a legfényesebb budapesti kirakatok előtt menne el az ember, annyi szépet és hasznosat találunk itt együtt s jól esik tudni az embernek, hogy mindez Magyarországon készült. Az egyes szekrényekben megtaláljuk mindazt, a mire ruházkodás dolgában szükségünk lehet, a legegyszerűbbtől a legfinomabbig. Különös figyelmet érdemelnek az előcsarnokban látható szőnyegek, a melyeket nagy részét magyar asszonyok csináltak. A kiállításban ezenkívül férfi és női ruhák, kalapok, zsinórok és paszomántok. A másik oldalon kész cipő, fehérnemű, keztü, paplan, matrác, nyakkendő és sok egyéb divatcikk várja a vevőket. Mindezeket a dolgokat meg lehet venni s minden tárgyon pontosan ki van téve az ár is. A vevő ott biztosan tudja, hogy magyar iparos termékét veszi, a mely e mellett jó is.

Uj körkép jön. Május 20-án új körkép nyílt meg a fővárosban (az Aréna-úton, a műcsarnok mellett) a Bem-Petőfi körkép helyén s ez lesz az egyedüli körkép széles ez országban, melynek közönsége pedig a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik az ilyen fajta művészeti alkotások iránt. Az új körkép százhusz méter hosszú vászon, a Corso Vittorio Emanuelótól tekintve egész Nápolyt ábrázolja. Olaszország e legszebb városát szinte valamennyi, külön-külön esodálatos gonddal megfestett házával, háromszáz templomával, minden nevezetességével, szobraival, parkjaival, az isteni királyi palotával, kilátással a Vezuvra, a tengerre, híres szigetjéi, a Capri-ra, Ischiára, Procidára, a narancs- és citromligetekre, az utczákon a tipikus nápolyi alakok és jelenetek sokaságával. Olyan ez az óriási kép, hogy szinte élénk varázsolja azt a gyönyörű helyet, melyről a régi olasz közmondás azt tartja: „Nápolyt látni és meghalni.” Az új körkép már meg is érkezett Hamburgból, a hol ki volt állítva s most lázasan éjjel-nappal folyik a munka a körképépületben, hogy mikorra megnyitják minden készen legyen. Legnagyobb gondot a körképhez esatolt előtér készítése kíván, melyen maguk a festőművészek felügyelete alatt dolgoznak. Az előtér ugyanis olyan egy körképnél, mint a szép, hullámos, puha haj a esinos női fejen. Ugyes művész előtér nélkül a legszebb körkép sem hat, ha pedig mestéri módon van a képhez ragasztva az előtér nagyobb illúziót kelt, a természetes látszatával ruhazza fel a képet. Mind e tulajdonságokkal fog pedig len birni az új körkép előtere, melyen egész házakat, térraszokat, utca és parkrészeket készítenek. Az így megalkotott előtér aztán a valódi kő, fű, oszlop, fa összefoly a festett tárgyakkal, s azt a csalódást kelti föl, hogy a festmény is él, avagy a valódi dolgok is festmények. A képet Fleischer Fülöp festőtanár festette (a bécsi világhírű esaszári jubiláris kép mestere), több müncheni festő

közreműködésével. Nem lehetne szép egy Nápolyt ábrázoló kép, ha nem lenne művész az ege és a Nápoly körkép egét ugyanaz alkotta, a ki a Kosciuszko és Bam-Petőfi körkép annyiszor megcsodált egét festette.

Arverések. Az újpesti kir. járásbírósiág hirdetési tábláján a következő árverési hirdetmények lettek folytatólag kifüggesztve: Május 25-én d. e. 11 órára: Schiffer Sándor és Schiffer Janka ellen, Újpesten Arany-uteza 1. kezdve s folytatva Baross-u. 27; — május 25-én d. e. fél 12 órára: Jähr Miksa ellen, Újpesten Lőrincz-uteza 109; — május 25-én d. u. fél 2 órára: Mauksch Ernő ellen, Újpesten Baross-uteza 28; — május 25-én d. u. egynegyed 3 órára: Lederer Győző és neje ellen, Újpesten Deák-uteza 73; — május 25-én d. u. 3 órára: Knöpfler Kálmán ellen, Újpesten Árpád-ut 109; — május 26-án d. e. 11 órára: Gyurics Károly ellen, Újpesten Ósz-uteza 60; — május 26-án d. e. fél 12 órára: Knöpfler Bernát ellen, Újpest Baross-uteza 35; — május 26-án d. u. 1 órára: Gyurányi István s társai ellen, Újpest Deák-uteza 16; — május 26-án d. u. fél 2 órára: Wagner Manó ellen, Rákospalotán; május 26-án d. u. háromnegyed 2 órára: Sajtár József ellen, Újpest Nyár-uteza 56; — május 26-án d. u. 3 órára: Bekó Istvánné ellen, Rákospalota Főthi-ut 77; május 28-án d. u. 3 órára: báró Pletzger Rudolf ellen, Megyeren; — május 28-án d. u. fél 4 órára: Schwarz Lajos ellen, Újpesten Boeskey-uteza 8 12; — május 28-án d. u. 4 órára: Bauer Magdolna ellen, Újpest Diófa-uteza 40; — május 28-án d. u. fél 6 órára: Egri János ellen, Újpest Attila-uteza 32; — május 28-án d. u. 6 órára: Mauksch Ernő ellen, Újpest Baross-uteza 28; — május 29-én d. u. 3 órára: Kürthy Ignác ellen, Rákospalota Benitzky-uteza 2; — május 29-én d. u. 5 órára: Mayer és Moskovitz ellen, Újpest Árpád-ut 55.

IRODALOM.

* **A modern nemzetek.** Európába való letelepedésről és államalapítási kísérleteiről sokszor és sokat írtak. Érdekes kor is ez, a népvándorlás kora, mikor Rómának romjaikban is hatalmas épületei is megginganak, s az utazákon, melyeken remélt a consulok licitorai hordozták orok előtt foscseiket, most sötétruhás szerzetesek topognak; a szobrok eltűnnek a terekről, s a katakombák földalatti üregeiben egy új szellemű (keresztény) művészet kezdi bontogatni szárnyait, mely nem Herculeseket és Venusokat farag hószinű márványból, hanem a vértanúk nyilat-verte testét, szűz mátyrleányok szenvedéseit festgeti fakó színekkel omlatag falakra. Lassanként feltör ez a szellem a föld alól, a klasszikus romok köveiből új keresztény templomok épülnek, s Róma fölött az égen hol eddig Romulus 12 saskeselyű esattogott barna szárnyakkal, most megjelenik sugárzó fényben a kereszt jele. A klasszikus Róma alól emancipáltak magukat a nemzetek, de most újra előjönnek uralkodók, s akik legyőzték a világ uralkodóját, meghajolnak „Isten szolgáinak szolgája” előtt, mint magát a pápa nevezte. A hol a pogány császárság koronája széttörtött, oda zárandokolnak új koronáért az uralkodók, s Róma körül új, nagy, eleven élet kezdődik megint, más mint a régi, többszörös; keresztény és nemzeti. Letelepülnek, kifejlének a modern nemzetek; befejeződik a klasszikus ó-kor, megállapodnak azon nemzetek és népfajok, melyek a középkor hosszas vajudása, s burkolt titkos fejlődése után megkezdik az új-kor életét.

Ez átmeneti korszakról, az új-kor ez előjátékáról ír Borovszky Samu dr. a Nagy Képes Világtörténet 66. füzetében, mely a népvándorlás történetével foglalkozik.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, a népvándorlásról szóló kötet szerzője dr. Borovszky Samu. Egy kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— „Magyar Bazar” f. hó 16-án megjelent száma kitűnő és talán legjobban sikerült arcképét hozza Munkácsinak, mindjárt az első lapon Méry Károly szép „Consummatum

est!” költeményével. Egyáltalán sokat foglalkozik a lap Munkácsival. Közli egész terjedelmében Wlassics beszédét Munkácsy ravatala felett; továbbá Munkácsynak egy vázlatát, Wohl Janka albumából. A Magyar Génusz Munkácsy számából több elméletet a halhatatlan művészről: „Vándorlegény hazatérése” költemény, Lipsey Adámtól. Munkácsy a halottaságyon, kép. Munkácsy temetése. Az özvegy köszönete és végül felhívás a szobor gyűjtésre. A „Magyar Bazar” többi közleménye a következő: Rejtélyes Modell, lady Arabellától, vége. — Heinnrad Helmpenger. — A nők munkaköre. — A nagyvilágból. — Egyesületi hírek. — Porcellán comtessek, regény, folytatás. — Magyar ipar. — A Magyar nők iparpártoló bizottsága. — Iparpártoló kiállítás. — Művészet és irodalom. — Újkönyvek. — Vegyesek Kertészet. — Egészségügy. — Szépítészet. — Környék jelentősége. — Hasznos tudnivalók. — Vegyes. Jó tanácsok. — Nyílt posta. — Kérelem. Válasz fess menyecskének. — Eljegyzések. — Arany-lakodalom. — Esküvők. — Halálozások. — Rejtvények. — A divatrész telve van szebbnél-szebb divatképekkel, rajzokkal, divatleírásokkal és szabás-mintákkal.

* **Zichy Jenő Gróf Harmadik Ázsiai Utazása.** 7 kötetben nagy 4° alakban, összesen mintegy 300 iv = 2400 oldal terjedelemben. — Körülbelül 2000 szövegrajzzal és 60–70 külön műmelléklettel, már legközelebb meg fog magyar és német nyelven jelenni. A magyar kiadást Hornyánszky Viktor eszközözi. A szöveget az expedíció tagjai írták. A gazdagon kiállított teljes mű ára 144 korona ha a megrendelő magát a teljes mű átvételére kötelezi. Egyes kötetek csak fel-emelt bolti áron kaphatók. A mű beosztása: 1. Néprajzi rész. Irja dr. Jankó János. 2. Archaeologiai rész. Irja dr. Posta Béla. 3. Nyelvészeti rész. Az éjszakai osztják népköltés. Eredeti gyűjtései és a Reguly-hagyaték alapján írja Pápay József. 4. Allattani rész. A legelőkelőbb magyar és külföldi szaktudósok közreműködésével szerkeszti dr. Horváth Géza. 5. Történeti rész. Irja Zichy Jenő gróf. Az egyes kötetek abban a sorrendben jelennek meg, amint azokkal az egyes szerzők elkészülnek, a munkálatok azonban már annyira előre haladtak, hogy az egész mű legközelebb három év alatt teljesen megjeljen. Megrendelő-levelek Hornyánszky Victor könyvkiadóhivatalába (Budapest, Akadémia-uteza 4.) küldendők.

* **A tenger királynője.** Nem valami modern angol misszról van szó, aki óriási víz-medencében végez vizalatti mutatványokat, hanem a tenger igazi királynőjáról, akiben hitték, akinek ádoztak az emberek, aki Nereus leánya s Poseidon felesége volt, kinek szentelt ligeteiben fehér márványszobrai ragyogtak és esékolták azokat a déli nap aranybitor sugára s a délszaki föld szivárványszárnyu pilléi. Aki született tengerfenéken s játszadozott ingó-lengő vízi-növények zöld levelein és fehér virágain, s akit meglátott és megszeretett Poseidon. Azóta centaurok hátán járja a tengerek birodalmát s a merre szigonya ellátszik, lágyabban mormol a tenger és hóbber sóhajtoz a szél. Előtte, körötte aranyos szárnyú gyermekek, pogány angyalkák szálldosnak, tartván köpenyének szegélyét. Údv néked, Amphitrite! A tenger Istennőjét számtalanszor vette végsőjére, esetére a művészet. Legszebb ábrázolásainak egyike egy pompeii fallfestmény, mely egész épen maradt meg. Könnyed báját megkímélte a mindent elpusztító emberi kéz s megkímélte még a láva is. Most gyönyörű színes reprodukcióban jelent meg a Nagy Képes Világtörténet 68. füzetében, művészi mellékletül.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, a IV. kötet szerzője dr. Borovszky Samu. Egy-egy kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

SPORT.

A budapesti lóversenyek tavaszi meetingje, mely 10 versenynapot foglalt magában a keddi nappal véget ért. Ez utolsó napon

került döntésre a tavaszi kísérleti-verseny két és háromévesek közt s habár csak három ló futott, mégis érdekes verseny volt. Indultak: Gay, Lord, Quex, mely egy kétéves versenyt nyert meg nagy stýlusban Néha-Néha, Carelli II. stb. ellen. Saffi, amely Antonius, Lotit stb. verte le s végre a leggyorsabb háromévesünk Philister, mely Bécsben Max, Or-dur, Diadal, Szabász, Tip-Top és Bohó fölött diadalmaskodott. A versenyt nyakhosszal biztosan Königswarter H. báró Philisterje nyerte meg. Ebben legfőbb érdeme van lovasának Adamsnak, aki a startnál 10 hosszal elkészt Philisteren oly bravuros lovaglást mutatott be, a melyent csak ritkán volt alkalmunk látni.

A többi futás kevésbé jelentékeny volt. A Nákó-díjat Aladin nyerte meg Ariadne ellen, indult még Des Griensí, mely azonban lovasát, Horthy Jenőt levette. A Welter handicapot Aoar II. A Zárhandicapot a rég nem látott Rommy, a Nyeretlenek díját Waterlov, a Nyeretlen kétévesek eladóversenyét Aranyeső és a Rupersa díjat a sötét Rousserol nyerte meg.

Főjellemonása volt e meetingnek, hogy egyes istállók alig vettek benne részt, melynek oka a lovak közt még most is dühöngő köhögési epidémia. A lovak legnagyobb része köhög s miután ezen betegség az illető lovakat 6–8 hétre harezképtelenné teszi, természetesen, hogy ezen sajnós körülmény sport szempontból nagy befolyással lesz a ma kezdődő bécsi nyári meetingre. Csúpan az Alagon idomított lovakat kerulte el a járványos betegség, amit a derék Metcalf trainer teljesen ki is használt; gondozottjaival megnyervén nagyobb díjakat javarészt. Eddigelő nyert az istálló körülbelül 270000 koronát s tekintve óriási formáját, szakadatlanul folytathatja diadalutját Bécsben is.

A jockeik közül eddig Adams a champion, aki eddig 24 versenyt nyert, míg Wilton 19, Cleminson 11, Valasek 9, Gilchrist 8 stb. győzelmet arattak.

Végre felemlítendőnek tartjuk az augusztusi meetingen tervbevett érdekes újítást. Az egy forintos helyen ugyanis három új totalizátort állítanak föl, a melyen 25 koronával lehet fogadni győzelemre és 25 koronával helyre is.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Rákos-Palota villasor 4–5-ik szám alatt a

koronához

czimzett vendéglőt átvettem és azt f. évi május hó 12-én

RácZ József

Bajai 12 tagból álló híres zenekar vezetése mellett **ünnepélyesen** megnyitottam.

Főtörökvésem ezután is csak az leend, hogy **természetes italok, isletes magyar étkek** valamint pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által t. vendégeim igényeit minden tekintetben kielégíteni.

A n. é. közönség b. pártfogását és látogatását kéri **tisztelettel**

Feldmann József

a „Pannonia” kávéház tulajdonosa.

Sst-István és bajor sör. — Valódi magyar borok. Mérsékelt árak.